

De Canadese bever is in het verleden ook op enkele plaatsen in Europa uitgezet. Foto: Maaïke Plomp

Het achtste internationale beversymposium

De bever mondiaal in de lift

Eens in de drie jaar wordt het internationale beversymposium georganiseerd. In 2018 vond dit plaats tussen 18 en 20 september op het rustieke landgoed Nørre Vosborg te Vemb in Denemarken. Het werd georganiseerd door de Danish Nature Agency, in samenwerking met de Aarhus University en het Danish Environmental Protection Agency.

Vilmar Dijkstra

In totaal togen 130 personen uit 24 landen, waaronder één Belg en één Nederlander, naar Denemarken om de 35 presentaties en 25 posters tot zich te nemen (kijk op ZoogdierDigitaal voor meer). De presentaties gingen zowel over de Canadese bever als over de Euraziatische bever. Het programma was opgezet aan de hand van vier thema's: bevermanagement en beleid, bevers en maatschappij, beverbiologie en bevers en biodiversiteit. In dit artikel zal ik, per thema, de opvallendste bevindingen bespreken. Wel kan alvast een grote lijn worden weergegeven, die ook voor Nederland en België herkenbaar is. In alle landen zijn beverpopulaties stabiel of nemen toe. Met name in de landen waar bevers zijn geïntroduceerd en de verspreiding en aantallen toenemen, neemt ook het aantal conflicten toe. Daar waar bevers zijn geïntroduceerd moet de samenleving wennen aan de terugkomst van een soort die zo zijn eigen ideeën heeft over hoe het landschap in te richten. Hoewel de waarde van de aanwezigheid van bevers door verreweg de meeste maatschappelijke organisaties wordt onderkend, zijn er ook zorgen over veiligheid en schade. Het publiek staat overwegend positief tegenover de aanwezigheid van bevers, maar door toenemende conflicten kan deze houding omslaan.

Bevermanagement en beleid Een Tsjechische presentatie¹ verhaalde over de opzet van het bevermanagementplan aldaar, dat tien jaar geduurd heeft. Het geeft aan hoe complex de materie is. In het managementplan wordt uitgegaan van een indeling in drie ruimtelijke zones: een zone waarin

bevers alle ruimte krijgen, een zone waarin bevers getolereerd worden en een zone waarin bevers zich niet mogen vestigen.

Bevers en samenleving Een Zweedse presentatie² ging in op de grote verscheidenheid aan organisaties die in aanraking

Wanneer alle geschikte vegetatie is opgegeten, is een beverterritorium soms een tijdje onbezet. Foto: M. Kaandorp & C. Lange

komen met bevers, zoals landbouw, (drink) waterbeheer, bosbeheer, natuurbeheer, toerisme en jacht. Zij hebben alle een eigen kijk op de bevers en al deze zienswijzen hebben hun waarde en moeten serieus genomen worden. Als beleidsmakers voorzien worden van objectieve, wetenschappelijk onderbouwde informatie, kunnen zij heldere en doelmatige beslissingen nemen. In Zweden is daarvoor een EU-interreg-project opgezet, waarbij gewerkt gaat worden aan realistische oplossingen voor conflicten.

een bever die van een dode vis eet [google op 'beaver eating fish'], terwijl bevers te boek staan als strikte herbivoren. Ook vanuit Nederland kon een duit in het zakje gedaan worden. Enkele jaren geleden is gefilmd hoe in een kunstburcht een onvolwassen bever de nageboorte opat en een jaar later een doodgeboren jong werd opgegeten.

Predatie door wolf

In Amerika is onderzoek⁵ gedaan naar predatie op bevers door wolven. Het was al bekend

dems in stand bleven. Sterker nog, in beken met beverdammen trof men ruim zes keer zoveel larven aan.

In Schotland is een studie⁸ uitgevoerd naar beverdammen en forellen. Men was er bang dat, na herintroductie van de bever, vissen niet langer kunnen migreren als gevolg van beverdammen. Met behulp van gezenderde forellen is aangetoond dat forellen beverdammen wel kunnen passeren, maar dat allerlei omgevingsfactoren een rol spelen in de mate van succes. Het zou mijns inziens ook vreemd zijn als, na tienduizenden jaren van co-evolutie, de soorten elkaar in Schotland zouden uitsluiten.

Populatieontwikkeling Een Amerikaanse spreker vertelde⁹ over de populatieontwikkeling in een gebied waar de bever in de 18e eeuw is uitgeroeid. Herkolonisatie van het onderzoeksgebied vond plaats vanaf 1952. Met een model is voorspeld hoe de populatieontwikkeling zou verlopen. Met gegevens uit het veld is het model gevalideerd. Het model voorspelde eerst een piek van 44 beverterritoria, waarna het aantal territoria vrij stabiel zou blijven rond de 40. De veldgegevens lieten echter zien dat de piek een stuk hoger lag, maar het aantal zakte vervolgens veel verder terug dan was voorspeld. Dit kan worden verklaard doordat, als gevolg van overbegrazing, veel locaties niet meer geschikt zijn voor bevers. Vervolgens herstelt de vegetatie zich, waarna het gebied opnieuw gekoloniseerd wordt. Verwacht mag worden dat dit ook in Nederland zal gebeuren, met name in matig voedselrijke en voedselarme systemen. Maar de vraag is of het ook opgaat in voedselrijke situaties, bijvoorbeeld langs de rivieren, waar vegetatie sneller herstelt. Dan wordt het interessant om te zien in hoeverre het Rijkswaterstaat-project 'Stroomlijn', waarbij een deel van de houtige gewassen langs de rivieren wordt gekapt, van invloed is op de levensduur van een bevervestiging. Door het uitvoeren van het Stroomlijn-project wil Rijkswaterstaat de doorstroming van het water bevorderen en de kans op overstroming binnendijks verkleinen.

Al met al was het symposium zeker de moeite waard en een prachtige gelegenheid om de banden met buitenlandse bevercollega's weer aan te halen. Ik kijk al uit naar het volgende Internationale Beversymposium dat in 2021 in Roemenië zal plaatsvinden.

Vilmar Dijkstra is als beverdeskundige werkzaam bij het Bureau van de Zoogdiervereniging.

Beverdammen hebben een positief effect op de macrofauna in een beekstelsel. Foto: Stefan Vreugdenhil

Een andere interessante presentatie³ betrof een Canadese studie naar de rol van bevermeertjes, die ontstaan na het bouwen van dammen, op het vasthouden van water. De studie toont aan dat, bij zware regenval, de bevermeertjes een deel van het water vasthouden, waardoor schade wordt verminderd. Andere presentaties behandelden de gunstige invloed van beverdammen op sedimentatie en waterkwaliteit.

Opvallend bevergedrag Een Zwitserse poster⁴ beschreef een waarneming van een bever die 300 meter buiten de burcht een dood jong ter wereld bracht en het jong vervolgens in de oever begroef. Er werd verondersteld dat het vrouwtje had aangevoeld dat het jong dood was en het begroef om te voorkomen dat er ziektekiemen bij de levende jongen in de burcht konden komen. Ook werd verondersteld dat het jong begraven werd om te voorkomen dat predatoren zouden worden aangetrokken. Een onverwachte waarneming die allerlei andere anekdotische waarnemingen ontlokte van de aanwezigen. Zo werd melding gemaakt van

dat bevers een belangrijk onderdeel kunnen zijn van het wolvendieet. Uit het Amerikaanse onderzoek bleek dat er een piek in predatie is waar te nemen in het voorjaar. Mogelijk heeft dit te maken met het grote aantal bevers dat dan het ouderlijke territorium verlaat. Verder werd geconstateerd dat hoe meer bevers er aanwezig zijn, hoe meer ze in de uitwerpselen worden aangetroffen, terwijl het aandeel hoefdier afneemt. Dat roept vragen op in hoeverre de wolf-beverrelatie van invloed is op hoefdierpopulaties en andersom. Verder lijkt er een positieve relatie te zijn tussen het aantal aanwezige bevers en de overleving van wolvenpups.

Bevers en biodiversiteit Het aantal studies over de gunstige invloed van bevers op de biodiversiteit is aanzienlijk. Zo zijn in de Eifel ongewervelden in een aantal beverdammen bemonsterd.⁶ Dat leverde 18 soorten op uit 11 ordes. Een andere Duitse studie⁷ laat licht schijnen op de aanwezigheid van de zeldzame bronlibel wanneer bevers een dam bouwen. Dat bleek geen enkel probleem omdat er voldoende zandige waterbo-